

Procedura reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka w Chrześcijańskiej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi „Emmanuel”

I Poprzez zachowania trudne rozumie się zachowanie o takiej intensywności, częstotliwości lub czasie trwania, że poważnie zagraża bezpieczeństwu fizycznemu danej osoby, lub innych, albo zachowanie, które w znacznym stopniu ogranicza bądź utrudnia sprawną komunikację społeczną. (Emerson i inni 1987).

Rodzaje zachowań trudnych:

1. Naruszenie nietykalności fizycznej innych osób.
2. Autoagresja.
3. Wybuchy złości, bunt, krzyki (z atakiem skierowanym w stronę drugiej osoby).
4. Niszczenie mienia prywatnego oraz placówki.
5. Inne zachowania niepożądane, np. ucieczki, wulgaryzmy, plucie.

II Sytuacje na terenie szkoły, w których należy podjąć postępowanie, dotyczą:

1. naruszenia nietykalności fizycznej innych osób (uczniów, pracowników szkoły),
2. naruszenia godności osobistej innych osób (wulgaryzmy, wyzywanie, przemoc psychiczna),
3. bójki,
4. wymuszenia, zastraszania, podżegania, groźby użycia przemocy,
5. stworzenia zagrożenia dla życia i zdrowia własnego i innych,
6. posiadania i używania niebezpiecznych przedmiotów (np. noża),
7. niszczenie szkolnego mienia lub cudzej własności.

III W postępowaniu z dzieckiem przejawiającym zachowania trudne należy uwzględnić następujące założenia:

1. Reagowanie na każdą sytuację, w której występują zachowania trudne, ponieważ brak reakcji dziecko odbierze jako przyzwolenie na tego typu zachowania.
2. Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji.
3. Ważne jest wykazywanie troski o dziecko.

4. Nie należy potępiać dziecka, ale wskazywać na zachowania aprobowane społecznie, wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy.
5. Każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać.
6. Konieczne jest współdziałanie z innymi nauczycielami i udzielanie sobie nawzajem wsparcia.

Osoby podejmujące działania interwencyjne (wychowawca, nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni) wobec dziecka przejawiającego zachowania trudne powinny:

1. Reagować stanowczo, stosować krótkie komunikaty zrozumiałe dla dziecka.
2. Jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijącego lub przytrzymania, kiedy dziecko ma napad furii.
3. W wyjątkowej sytuacji należy wezwać Policję (specjalistę ds. Nieletnich, czy nawet pogotowie ratunkowe).
4. Unikać agresji słownej i fizycznej (nie obrażać, nie zawstydzać, nie oceniać dziecka, lecz jego zachowanie), długich monologów i moralizowania, wchodzenia w rolę, aby pokazać, co czuje osoba poszkodowana.

IV Cel uruchomienia procedury

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w Szkole na wypadek wystąpienia na jej terenie zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub wobec nauczyciela.

V Osoby odpowiedzialne

Każdy pracownik szkoły, zarówno pedagogiczny jak i administracyjny, ma obowiązek reagować na wszelkie zachowania trudne uczniów, zagrażające bezpieczeństwu ich samych i/lub innych osób.

VI Sposób postępowania

Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem agresywnego zachowania uczniów jest zobowiązany do wykonania następujących czynności:

1. Natychmiast reaguje słownie w sposób stanowczy i zdecydowany na zaistniałą sytuację:
  - a. podejmuje próby wyhamowania zachowania agresywnego, a w przypadku bójki odizolowuje ucznia zachowującego się agresywnie od grupy,

- b. w razie potrzeby wzywa pomoc (innego nauczyciela, pedagoga, pielęgniarkę),
  - c. udziela pomocy ofierze agresji i zapewnia bezpieczeństwo pozostałym uczniom.
2. Jeżeli to możliwe, ustala przyczyny agresji. Przeprowadza rozmowy ze stronami konfliktu w celu uświadomienia im niewłaściwego zachowania. O zajściu informuje wychowawcę/wychowawców klas oraz pedagoga szkolnego.
3. Wychowawca klasy, wraz z psychologiem/pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie, a następnie zawiera z nim umowę dotyczącą poprawy zachowania oraz dalszych konsekwencji w przypadku braku poprawy. Ze zdarzenia zostaje sporządzona notatka, którą pedagog szkolny przechowuje w dokumentacji ucznia.
4. Wychowawca informuje (poprzez e-dziennik – zawsze i ewentualnie, dodatkowo telefonicznie) rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na konieczność przeprowadzenia przez rodziców rozmowy z dzieckiem.
5. Uczeń, który dopuścił się zachowania agresywnego, otrzymuje uwagę do dziennika, a w przypadku, gdy zachowanie agresywne powtarza się wychowawca klasy stosuje odpowiednie kary przewidziane w Statucie szkoły.
6. W przypadku konieczności zdyscyplinowania wyjątkowo agresywnego ucznia wzywana jest policja w celu podjęcia interwencji zapewniającej bezpieczeństwo uczniom i pracownikom szkoły.
7. Jeśli zachowanie ucznia nie poprawia się, wychowawca zwraca się z pisemną prośbą o zgłoszenie się rodzica (prawnego opiekuna) do szkoły:
- a. przeprowadza rozmowę z rodzicem (prawnym opiekunem), pogłębiając wiedzę na temat ucznia, jego rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego,
    - Przeprowadzenie poważnej rozmowy z rodzicami ucznia przez ma na celu dobranie odpowiednich form pomocy dla dziecka. Wychowawca, we współpracy z pedagogiem szkolnym, pomaga rodzicom w doborze metod wychowawczych. Dobrze, aby rodzic/opiekun prawny podpisał zgodę na przytrzymywanie dziecka w sytuacjach, kiedy jego zachowanie zagraża bezpieczeństwu i/lub zdrowiu jego i innych uczniów (brak takiej zgody jest podstawą do wezwania Policji/Pogotowia Ratunkowego w przypadku pojawienia się zachowań agresywnych).
  - b. na prośbę wychowawcy klasy w rozmowie z rodzicem może uczestniczyć pedagog szkolny i/lub dyrektor szkoły, analizując przyczyny zaburzonego zachowania ucznia, pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych,

- c. W razie potrzeby podpisuje się kontrakt /rodzic, uczeń, wychowawca, dyrektor szkoły, ew. pedagog/ określający zachowanie ucznia i konsekwencje, które poniesie w razie złamania warunków kontraktu.
- d. Jeśli oddziaływanie pedagogiczne (rozmowy wychowawcy z dzieckiem przejawiającym zachowania trudne, rozmowy wychowawcy z jego rodzicami), objęcie dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną w postaci zajęć specjalistycznych lub innymi formami pomocy nie przynoszą pożądanych zmian w zachowaniu dziecka należy, w porozumieniu z rodzicami, zalecić objęcie dziecka specjalistyczną opieką poradni psychologiczno – pedagogicznej, ewentualnie lekarzy specjalistów (neurologa, psychiatry).
- e. Ze spotkań z rodzicami/opiekunami ucznia każdorazowo sporządza się notatkę, którą podpisują wszyscy jego uczestnicy. Wychowawca klasy/grupy dokonuje stosownego zapisu w dzienniku, a psycholog i pedagog w swojej dokumentacji.
- 8. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wniosek do Sądu Rejonowego, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację domową ucznia.

Postępowanie wobec ucznia, który jest ofiarą:

- a. udzielenie pierwszej pomocy bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza/karetki,
- b. niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- c. powiadomienie rodziców ucznia (wychowawca, psycholog, pedagog, dyrektor);
- d. wezwanie Policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia,
- e. w razie potrzeby proponowane jest spotkania z psychologiem, które ułatwia uczniowi powrót do normalnego funkcjonowania w Szkole po zdarzeniu.